

COMMISSION DES RELATIONS EXTÉRIEURES

du

VENDREDI 25 MARS 2011

Après-midi

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN

van

VRIJDAG 25 MAART 2011

Namiddag

Le développement des questions et interpellations commence à 15.02 heures. La réunion est présidée par M. François-Xavier de Donnea.

De behandeling van de vragen en interpellaties vangt aan om 15.02 uur. De vergadering wordt voorgezeten door de heer François-Xavier de Donnea.

01 **Vraag van de heer Bruno Tuybens aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over "de ratificatie van Mensenrechtenverdragen" (nr. 2738)**

01 **Question de M. Bruno Tuybens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et des Réformes institutionnelles sur "la ratification des conventions relatives aux droits de l'homme" (n° 2738)**

01.01 **Bruno Tuybens** (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag handelt over de ratificatie van mensenrechtenverdragen en –protocollen. Het is belangrijk om een goed figuur te slaan op de UPR, de Universal Periodic Review van ons land in de VN-Mensenrechtenraad, waar men rapporteert over de situatie van het ratificatieproces van een aantal belangrijke mensenrechtenverdragen. Ik denk niet dat wij daar goed zullen scoren. Wij zijn op dit ogenblik geen goede leerling wat het ratificeren van verdragen betreft.

Aan het begin van het parlementaire jaar heb ik drie resoluties ingediend om een drietal mensenrechtenverdragen te ratificeren met het verzoek aan de regering om dat voor het einde van dit parlementaire jaar te voleindigen. Die drie resoluties zijn recent op de agenda van deze commissie gezet.

De eerste resolutie is het Optioneel Protocol bij het VN-Verdrag tegen folteren en andere wrede, onmenselijke en ontorende behandelingen of bestraffingen, ook wel OPCAT genoemd. Het protocol werd op 18 december 2002 door de Algemene Vergadering van de VN aangenomen en is in juni 2006 in werking getreden. België heeft het protocol weliswaar op 24 oktober 2005 ondertekend. Op dit ogenblik hebben meer dan zestig landen dit protocol geratificeerd. In tegenstelling tot onze buurlanden behoort België niet tot deze groep.

Ik heb het gevoel dat er aan dit protocol jammer genoeg heel wat communautaire aspecten zijn verbonden. België beschikt wel over het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding maar volgens de Principes van Parijs wordt dat met een B-status bedacht, en terecht. Op dit ogenblik kunnen wij niet bouwen aan de nationale Mensenrechtencommissie die zou moeten worden opgericht als toezichtmechanisme ten uitvoering van de OPCAT.

Een tweede resolutie is Protocol nr. 12 bij het Europees Verdrag tot de bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Ons land heeft dit Protocol in november 2000 ondertekend, ruim tien jaar geleden. Een totaal van achttien landen, een cijfer van juli 2010, bracht sindsdien het ratificatieproces tot een goed einde.

Misschien zijn er nu al bijgekomen. Nederland en het Groothertogdom Luxemburg bijvoorbeeld zijn daarbij. Het is jammer dat dit protocol, dat een algemeen discriminatieverbod bepaalt, tot nu toe niet geratificeerd is door ons land.

Een derde protocol is dat bij het VN-Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten. Ik ben altijd verheugd van u te vernemen dat u de mensenrechten ondeelbaar en onvervreemdbaar noemt. Dat betekent

dat er geen hiërarchie bestaat tussen de diverse mensenrechten. Ons land heeft inzake dit optionele protocol een belangrijke rol gespeeld in de onderhandelingen, maar tot nu toe heeft dit niet geresulteerd in de ratificatie ervan.

België was bij de eerste landen die dit protocol ondertekenden, op 24 september 2009. Ondertussen zijn er minstens 33 ondertekenaars. Wij hopen dat de ratificatie er snel komt.

Deze protocollen zijn nog niet behandeld in de Kamer. Intussen schrijden de maanden voort. Wij hopen dat de regering – ook al is zij in lopende zaken – wil meewerken om de ratificatie van deze protocollen aan het Parlement voor te leggen zodat wij tot ratificatie kunnen overgaan.

Mijn vraag aan u is vooral wat de stand van zaken is in deze dossiers.

01.02 Minister **Steven Vanackere**: Eerst en vooral, mijnheer Tuybens, het is inderdaad goed dat wij nadenken welk figuur wij zullen slaan naar aanleiding van het universeel periodiek onderzoek dat begin mei doorgaat in Genève. Daar België wel degelijk de belangrijkste verdragen en facultatieve protocollen over de mensenrechten heeft bekrachtigd, ben ik minder dan u bezorgd een slecht figuur te slaan. Ik meen dat wij wat het ratificeren van verdragen betreft al bij al niet zo slecht scoren.

Men moet rekening durven houden met de structurele complexiteit van ons land. In vele gevallen moeten verdragen en protocollen in ons land door meerdere commissies en parlementen behandeld worden voor zij geratificeerd kunnen worden.

Ik geef u graag de stand van zaken van de drie protocollen waarover u spreekt.

Wat het optionele protocol bij het VN-verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen betreft, heeft de FOD Buitenlandse Zaken nog geen voorbereidend instemmingsdossier ontvangen.

Het pilootdepartement daarvoor is de FOD Justitie en het staat u vrij om mijn collega van Justitie daarover te ondervragen. Het is wel een aangelegenheid van voldoende kennis. Wij weten allebei, en u verwijst ernaar en spreekt over communautaire problemen, dat het een institutioneel vraagstuk is. We moeten overgaan tot de oprichting van een orgaan waarbij de keuze van de plek waar wij het ankerpunt voor het protocol zullen oprichten, een aangelegenheid is die niet alleen politieke wil vergt op federaal niveau, maar inderdaad een institutioneel gesprek vergt. Dat is wat ingewikkelder. Ik nodig u uit om met mijn collega van het pilootdepartement Justitie daar verder over te spreken. In de mate dat we nog geen instemmingsdossier hebben ontvangen, kunt u van Buitenlandse Zaken op dit ogenblik geen andere stappen verwachten.

Dat geldt trouwens ook voor het derde punt van het optioneel protocol bij het internationaal verdrag betreffende economische, sociale en culturele rechten. Ook op dit vlak is er nog geen instemmingsdossier bij Buitenlandse Zaken toegekomen. De voorbereidende documenten voor het goedkeuringsproces worden behandeld door de FOD Tewerkstelling. Ik heb begrepen dat ze daar ook mee bezig zijn. Dit verdrag werd, net zoals het andere, gemengd verklaard door de interministeriële conferentie buitenlands beleid op 19 maart 2009, wat betekent dat ook voor dit verdrag zowel het federale niveau, de Gewesten, de Gemeenschappen, de gemeenschappelijke gemeenschapscommissie en de Franse gemeenschapscommissie bevoegd zijn.

Dan komen we tot het tweede protocol waar u over spreekt, protocol nr. 12 bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Daar kan ik u wel bevestigen dat anders dan voor het eerste en het derde dossier, mijn diensten wel over een volledig instemmingsdossier beschikken. Door het ontslag van de regering in april 2010 kon het dossier niet door de Ministerraad worden goedgekeurd. Ook hier gaat het over een protocol dat op intern Belgisch niveau een gemengd karakter heeft, zodat het ook door alle bevoegde parlementen naast het federale moet goedgekeurd worden, wat op dit moment nog niet het geval is.

Ik wil daar kortstondig nog even bij stil staan. In lopende zaken is het de grondwettelijke doctrine dat aan de Ministerraad enkel instemmingsdossiers met verdragen worden voorgelegd, in zoverre de hoogdringendheid van de ratificatie kan worden aangetoond. Deze commissie weet dat we dat twee keer hebben gedaan, met name om te zorgen dat de Benelux nog een legale grondslag zou hebben – het omgekeerde zou bijzonder vreemd zijn geweest – vermits we de datum van 1 januari van dit jaar dienden te respecteren. Het andere

dossier betreft de aanpassing met betrekking tot het Europees Parlement, waarbij uiteraard de hoogdringendheid voldoende duidelijk werd aangetoond.

Wij kunnen immers onmogelijk aan onze collega's van de andere Europese lidstaten uitleggen dat zij, omwille van lopende zaken, geen parlementsleden kunnen aanduiden in overeenstemming met het Lissabonverdrag.

Voor de dossiers die hier worden besproken, hoe behartenswaardig verder ook, is die urgentie niet aangetoond.

Ik merk even op dat een partijgenoot van u, senator Vande Lanotte, ook een expert inzake grondwettelijke recht, recent nog in de publieke opinie heeft laten blijken dat hij zich zorgen maakte over het buiten de grenzen treden van hetgeen in lopende zaken moet gebeuren. Mocht ik dus van uw fractie vernemen dat zij daaromtrent een andere positie inneemt, ben ik altijd geïnteresseerd om dat te horen.

01.03 Bruno Tuybens (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb nog een kleine bijkomende vraag. Wanneer heeft de FOD Buitenlandse Zaken het instemmingsdossier gekregen in verband met Protocol nr. 12?

01.04 Minister Steven Vanackere: Ik weet niet of ik het hier bij mij heb en kan u dat niet voor de vuist zeggen. Als ik het in de loop van deze vergadering te weten kan komen, zal ik u dat bezorgen.

01.05 Bruno Tuybens (sp.a): Ik dank u daarvoor.

Sta mij toe om toch twee zaken in repliek te geven. Ten eerste, u doet mij in uw antwoord denken aan een boekhouder die zegt dat dit de feiten zijn. Voor alle duidelijkheid, ik vind dat een boekhouder een achtenswaardig beroep is.

U geeft data en zegt wat u nog niet hebt gekregen. Ik zou van een minister van Buitenlandse Zaken, die begaan is met de internationale reputatie van ons land, verwachten dat hij ook zou hebben gezegd dat hij op bepaalde data de ministers van Tewerkstelling en van Justitie hierop zou hebben aangesproken of aangeschreven. Dat hoor ik niet en ik betreur dat. Misschien is dat wel gebeurd.

Ik heb ook ooit twee jaar en twee maanden in een regering gefunctioneerd en ik weet dat er een Overlegcomité bestaat waar de diverse ministers van diverse regeringen om de maand of de twee maanden samenkomen en waar deze aspecten ook kunnen worden geagendeerd. Ik hoor niet dat u dat hebt gedaan.

Als oppositielid kan ik dus alleen maar vaststellen dat hier geen vooruitgang wordt geboekt. Ik hoor u ook niet zeggen dat de vertraging in een bepaald optioneel protocol vooral te wijten is aan de Vlaamse of de Franstalige Gemeenschap, dus ik kan alleen maar vaststellen dat er blijkbaar weinig of geen interesse bestaat.

Ik betreur dat omdat ons land vanuit de VN-Mensenrechtenraad wel degelijk kritiek zal krijgen omdat dit niet rond is.

Ik denk dat wij ons niet eindeloos achter een institutioneel kader kunnen verstoppen. Dat institutioneel kader bestaat immers ook in diverse andere landen, zoals het Verenigd Koninkrijk, waar ook diverse parlementen dergelijke besprekingen moeten afronden en waar dat wel sneller kan.

Ik zit een beetje op mijn honger. Dat wou ik toch even meedelen.

01.06 Minister Steven Vanackere: Mijnheer Tuybens, ik wou toch even opmerken dat het Overlegcomité in lopende zaken niet samenkomt. Ook dat behoort tot de doctrine.

Ik wil ook opmerken dat ik in mijn antwoord voldoende loyaliteit wil opbrengen tegenover de hele regering waartoe ik behoor, door mij er niet vanaf te maken door te zeggen dat ik een of ander ten aanzien van iemand anders heb ondernomen.

Ik heb uiteraard al met de minister van Justitie gesproken. Ik ken de druk die terecht uitgaat, onder meer van het middenveld, dat stelt dat hoe sneller er tot een institutioneel akkoord rond dat ankerpunt wordt gekomen,

hoe beter. Wees ervan overtuigd dat ik daarover met de collega's spreek. Ik probeer in dit Parlement echter te antwoorden over de resultaten. Excuseer dat ik niemand aanwijs om te verklaren dat we er nog niet zijn. Ik geef gewoon de opsomming van hoe ver wij staan.

U wordt uiteraard niet door mij ondervraagd, dat is logisch. U geeft ook geen antwoord op de fundamentele vraag of uw fractie vindt dat men tijdens lopende zaken over de grondwettelijke doctrine moet stappen en verdragen moet goedkeuren, ook al kan men daarvan in eer en geweten, ook al zijn het behartigenswaardige verdragen, de urgentie niet aantonen? Is dat uw mening? Dan wil ik ze graag kennen.

In het andere geval blijft dit toch een verhaal zonder concrete implementatie.

01.07 Bruno Tuybens (sp.a): (...) een parlements lid een parlementaire vraag stelt. Laat ons dit positief afsluiten. Wij wensen allebei dat er zo snel mogelijk een nieuwe regering komt.

De **voorzitter**: Daar kunnen jullie waarschijnlijk ook niets aan doen.

01.08 Bruno Tuybens (sp.a): Ik denk dat de heer Vande Lanotte al serieus zijn best heeft gedaan.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

02 Vraag van de heer Stefaan Vercamer aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over "de burgerlijke eretekens voor dienstanciënniteit aan personeelsleden van alle niveaus" (nr. 3317)

02 Question de M. Stefaan Vercamer au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et des Réformes institutionnelles sur "les décorations civiles décernées aux agents de tous les niveaux en récompense de leur ancienneté de service" (n° 3317)

02.01 Stefaan Vercamer (CD&V): Mijnheer de voorzitter, van de grote wereldproblemen naar de kleine blijken van waardering voor personeel in overheidsdiensten.

Ik heb een tijdje geleden daarover al eens een vraag gesteld, mijnheer de minister. U hebt mij toen doorverwezen naar uw collega van Binnenlandse Zaken, mevrouw Turtelboom. Zij heeft mij opnieuw naar u verwezen. Ik moet volhouden.

Zij heeft mij gezegd dat enkel statutaire personeelsleden van alle niveaus worden gedecoreerd met eretekens, wat een algemeen onderscheid is niet alleen voor het personeel van de provincies maar ook voor andere ambtenaren. Er zijn nog andere verschillen tussen beide statuten, die objectief kunnen worden verantwoord.

Het verschil in behandeling geldt zowel voor de burgerlijke eretekens als voor de nationale orden. Dat onderscheid is blijkbaar belangrijk. Het gaat hier om een heel oude reglementering die voor de nationale orden in 1831 en voor de burgerlijke eretekens in 1867 is gestart.

In die tijd waren er volgens mevrouw Turtelboom uiteraard alleen maar statutaire ambtenaren. Zij heeft geen principieel bezwaar tegen het opfrissen van de desbetreffende wetgeving en het eventuele wegwerken van het verschil tussen beide soorten ambtenaren.

Volgens haar komt een en ander op het terrein ook niet meer overeen met de realiteit van het aantal statutairen en contractuelen. Ik citeer haar even: "Aangezien voor de nationale orden mijn collega van Buitenlandse Zaken bevoegd is, zal een eventuele wijziging van de regelgeving in overleg met hem moeten gebeuren." Ter verduidelijking zegt ze nog: "Bij eretekens van nationale orden wordt het koninklijk besluit altijd genomen door de minister van Buitenlandse Zaken. Het is dus echt wel Buitenlandse Zaken dat elk dossier ter uitreiking van eretekens voorstelt."

Ik kom dan ook nog even terug op mijn initiële vraag, omdat de contractuelen in overheidsdienst het toch wel als een discriminatie aanvoelen dat zij niet in aanmerking komen voor eretekens en nationale orden. Wat is uw mening hierover? Hoe kunnen wij dat verschil wegwerken? Welke initiatieven kunnen wij binnen welk tijds kader ter zake nemen?

02.02 Minister **Steven Vanackere**: Mijnheer Vercamer, u verdient een antwoord van beide ministers.

Laten we goed het onderscheid maken. De uitreiking van de nationale orden gebeurt onder de politieke verantwoordelijkheid van de minister van Buitenlandse Zaken in overeenstemming met de wet van 1 mei 2006 betreffende de toekenning van eervolle onderscheidingen in de nationale orden. De uitreiking van burgerlijke eretekens is geregeld bij KB, dat onder de bevoegdheid valt van de minister van Binnenlandse Zaken.

Dat verklaart ook meteen de aard van het antwoord. Het onderscheid in toekenning van de burgerlijke eretekens tussen statutaire en contractuele ambtenaren zou kunnen worden aangepakt.

Die aangelegenheid kan door de minister van Binnenlandse Zaken worden geïnitieerd.

Wanneer het gaat over de eretekens in de nationale orden, ben ik geconfronteerd, zoals u dat zelf vaststelt, met een wet en kan ik, gelet op het feit dat de regering zich in lopende zaken bevindt, geen uitspraak doen over een aanpassing daarvan. Dat is de situatie.

Als u mij vraagt naar mijn politieke appreciatie daarover, dan moet ik bijna buiten mijn functie stappen en als volksvertegenwoordiger samen met u zeggen dat er weinig motivatie te vinden is voor het maken van een onderscheid tussen medewerkers met een contractuele dan wel statutaire loopbaan wat de dienstanciënniteit betreft. Verder dan dat durf ik echter niet te gaan, omdat ik geen initiatief zal nemen in het kader van mijn opdracht als minister in lopende zaken.

Het was overigens vóór het interbellum niet gebruikelijk om ambtenaren – men maakte het onderscheid tussen statutair en contractueel toen niet eens – te vereren met zo een nationale orde. Eigenlijk werden de burgerlijke eretekens gehanteerd als appreciatie ten aanzien van ambtenaren. Pas bij het interbellum werd ook beslist om die dubbele mogelijkheid te creëren. Dat verklaart ongetwijfeld ook een deel van de verwarring tussen de twee.

02.03 **Stefaan Vercamer** (CD&V): Mijnheer de minister, ik zal opnieuw te rade gaan bij de minister van Binnenlandse Zaken voor de burgerlijke eretekens en ik wacht op een nieuwe minister van Buitenlandse Zaken voor de nationale eretekens.

02.04 Minister **Steven Vanackere**: Daarop is het inderdaad wachten. Het is al de tweede keer dat we op een nieuwe regering wachten.

De **voorzitter**: U zou dan misschien een ereteken kunnen krijgen, na die inspanning.

02.05 **Stefaan Vercamer** (CD&V): (...)

De **voorzitter**: Volksvertegenwoordigers krijgen eretekens, maar ze moeten wel acht jaar wachten, meen ik.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

03 **Samengevoegde vragen van**

- mevrouw Ingeborg De Meulemeester aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over "de persvrijheid in Turkije" (nr. 3348)

- mevrouw Alexandra Colen aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over "de onderdrukking van de vrijheid van meningsuiting en de persvrijheid in Turkije" (nr. 3414)

- mevrouw Özlem Özen aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over "de persvrijheid in Turkije" (nr. 3505)

03 **Questions jointes de**

- Mme Ingeborg De Meulemeester au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et des Réformes institutionnelles sur "la liberté de la presse en Turquie" (n° 3348)

- Mme Alexandra Colen au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et des Réformes institutionnelles sur "la répression de la liberté d'expression et de la liberté de la presse en Turquie" (n° 3414)

- Mme Özlem Özen au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et des Réformes

institutionnelles sur "la liberté de la presse en Turquie" (n° 3505)

03.01 Alexandra Colen (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in Turkije werden op 3 maart zeven journalisten en twee schrijvers gearresteerd. Volgens het weekblad *Time* zou de arrestatie van Nedim Sener en Ahmet Sik verband houden met hun kritiek op de machtspositie binnen de Turkse staat van Fethullah Gülen, de leider van een naar hem vernoemde extremistische islamitische beweging.

Intussen werden twee andere journalisten, Vedat Yilidiz en Lokman Dayan, op 24 februari door een Turkse rechter veroordeeld tot een celstraf van zeven jaar en elf maanden vanwege het beweerde lidmaatschap van een illegale organisatie en vanwege het beweerd participeren in een verboden demonstratie in 2008.

Hoe beoordeelt de Belgische regering het beknotten van de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting in Turkije?

Op welke manier maakt ons land zijn bezorgdheid hierover kenbaar aan de Turkse autoriteiten?

Zal de houding van Turkije ten opzichte van de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting een invloed hebben op de Europese beslissing om Turkije al dan niet tot de EU toe te laten, of toch de procedure die daarvoor gevolgd wordt?

03.02 Minister Steven Vanackere: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Colen, ik ben inderdaad op de hoogte van de recente inbeschuldigingstelling van een aantal journalisten. Ik wens momenteel geen commentaar te geven over die individuele gevallen aangezien de gerechtelijke procedures lopend zijn.

Ik kan echter wel bevestigen dat ik de bezorgdheid van de Europese Commissie betreffende de persvrijheid in Turkije deel. Mijn ambassade in Ankara volgt die ontwikkelingen van nabij.

In haar laatste jaarlijkse vooruitgangsrapport van november van vorig jaar heeft de Europese Commissie onder andere heel speciaal haar ongerustheid uitgedrukt over het lot van de journalisten die onderworpen worden aan gerechtelijke onderzoeken en veroordelingen.

U weet dat in december, dus een maand later, de door mij voorgezeten Raad Algemene Zaken unaniem de analyse van de Commissie heeft gedeeld en haar aanbevelingen heeft gesteund.

Daarnaast heb ik, samen met mijn EU-collega's, in de conclusies die werden aangenomen in die zitting, Turkije gewezen op de noodzaak om als toetredingskandidaat het hervormingsproces voort te zetten, inclusief op het gebied van de criteria van Kopenhagen, die zoals u weet ook de persvrijheid inhouden.

Volgens onze informatie verblijven in Ankara geen Belgische journalisten, noch tijdelijk noch freelance. Naar mijn weten zijn er slechts twee Belgische journalisten in Istanbul, de twee andere correspondenten voor Belgische kranten hebben de Franse of de Nederlandse nationaliteit, maar beide journalisten zullen ook freelance werken.

Sinds het aantreden van eerste minister Erdogan in 2003 is in Turkije een schijnbaar groeiend zelfbewustzijn ontstaan dat Turkije een economische regionale macht van internationaal belang is. Dat gegeven heeft zich weerspiegeld in het Turks buitenlands beleid. Wij hebben dat hier reeds vaker besproken. Of voor Turkije een rol is weggelegd als voorbeeld van democratisering voor de demonstranten in Egypte, Tunesië, Jemen of Bahrein, zoals men soms aangeeft, zullen die landen zelf moeten beoordelen.

Ik heb er bij mijn collega Davutoglu en binnen de EU sterk voor gepleit om een versterkte dialoog tussen Turkije en de EU op te zetten als een goede manier om de democratische verzoeken van de Arabische bevolking mee te steunen. Belangrijk is natuurlijk dat we Turkije blijven steunen in hun streven naar een democratisch model met eerbied voor de mensenrechten. Ik blijf ervan overtuigd dat het perspectief van een EU-toetreding daartoe een sterke stimulans kan zijn maar wil tegelijkertijd aangeven dat een aantal recente ontwikkelingen aanleiding geven tot ongerustheid, zoals ik u bij het begin van mijn antwoord duidelijk heb gemaakt.

03.03 Alexandra Colen (VB): Mijnheer de minister, dank u voor uw antwoord. Wij delen uw bezorgdheid en ik meen dat iedereen dat doet. Het is misschien wel een interessante piste om Turkije als voorbeeld te stellen voor de rest van de Arabische wereld, maar bij elke versterking van contacten met Turkije vanwege

de Europese Unie moet men dit toch in de gaten houden. Het is een nieuwe, onrustbarende evolutie. Ik denk dat iedereen dat hier in ons land en in het Westen met bezorgdheid volgt.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

04 **Samengevoegde vragen van**

- mevrouw **Alexandra Colen** aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over "de arrestatie van Iraanse oppositieleiders" (nr. 3409)

- mevrouw **Juliette Boulet** aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over "de toestand in Iran" (nr. 3432)

04 **Questions jointes de**

- Mme **Alexandra Colen** au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et des Réformes institutionnelles sur "l'arrestation de leaders de l'opposition iraniens" (n° 3409)

- Mme **Juliette Boulet** au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et des Réformes institutionnelles sur "la situation en Iran" (n° 3432)

04.01 **Alexandra Colen** (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb voorheen nog vragen over Iran gesteld. De huidige vraag is redelijk recent en ligt in dezelfde lijn. Het gaat over de oppositieleiders Mousavi en Karroubi, die door het Iraanse regime zijn gearresteerd in het kader van de onrust in de Arabische wereld, waar ook in Iran een aantal personen pogingen ondernemen. Zij werden ervan beschuldigd contrarevolutionairen te zijn en hoogverraad te hebben gepleegd.

Welke mogelijkheden ziet de Belgische regering om druk op het Iraanse regime te zetten om politieke tegenstanders niet op te sluiten?

Zal België stappen zetten om voor voormelde arrestaties binnen de Europese Unie en de Verenigde Naties tot een veroordeling van Iran te komen?

04.02 Minister **Steven Vanackere**: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Colen, de situatie van de mensenrechten in Iran wordt steeds slechter. De terechtstellingen nemen toe. Ook de repressie neemt toe.

Tijdens de commissievergadering van 16 maart 2011 ben ik, zoals u zich wel zult herinneren, uitvoerig ingegaan op de situatie in Iran. Ik zal derhalve niet volledig op die discussie terugkomen.

U weet dat, volgens de informatie die door de Iraanse overheid werd verspreid, de oppositieleiders onder huisarrest zijn geplaatst. Het gebrek aan betrouwbare informatie over hun situatie is inderdaad onrustwekkend.

Op vraag van België en andere Europese lidstaten heeft de Europese Unie bij monde van mevrouw Ashton haar bijzondere, diepe bezorgdheid uitgedrukt over de situatie van de twee voormelde leiders. Zij heeft gevraagd dat hun bewegingsvrijheid zou worden gerespecteerd.

De Europese Unie heeft ook laten blijken dat zij zich zorgen maakt over de situatie van talrijke andere personen in Iran, die ook het slachtoffer zijn van repressie door de autoriteiten. Zij heeft gevraagd dat ook voor hen bewegingsvrijheid en vrijheid van meningsuiting en van vereniging zouden worden gerespecteerd.

Op 21 maart hebben de ministers van Buitenlandse Zaken van de Europese Unie op de Europese Raad Buitenlandse Zaken, waaraan ik ook heb deelgenomen, heel duidelijke conclusies goedgekeurd met betrekking tot de mensenrechtensituatie in Iran. U weet dat zij op een politiek van dubbele benadering gebaseerd blijven. Enerzijds, wil de Unie een dialoog, indien zulks mogelijk is. Anderzijds, wil zij echter ook druk uitoefenen, indien zulks noodzakelijk is.

Op het niveau van de Verenigde Naties hebt u genoteerd dat de Algemene Vergadering tegen eind 2010 een heel kritische resolutie over de mensenrechtensituatie in Iran heeft goedgekeurd. Ik kan u ook meegeven dat de Mensenrechtenraad in Genève, met de duidelijke steun van België, gisteren een resolutie over de situatie van de mensenrechten in Iran heeft goedgekeurd. Die resolutie voorziet ook in het aanduiden van een bijzondere rapporteur door de Verenigde Naties voor deze situatie.

04.03 **Alexandra Colen** (VB): Mijnheer de minister, ik meen dat het wel nuttig is om een bijzondere

rapporteur aan te duiden want de dubbele aanpak die u beschrijft in het kader van de raad van ministers voor Buitenlandse Zaken van de Europese Unie behelst dialoog en druk.

Wij weten allemaal dat dialoog in het geval van Iran tot nu toe niet veel heeft uitgehaald. Ik juich het toe dat men daar ook vanuit de VN meer aandacht aan begint te schenken. Ik blijf het thema volgen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

05 Vraag van de heer Bruno Tuybens aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over "de bescherming van de bewoners van het Ashraf-vluchtelingenkamp" (nr. 3467)

05 Question de M. Bruno Tuybens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et des Réformes institutionnelles sur "la protection des habitants du camp de réfugiés d'Ashraf" (n° 3467)

05.01 Bruno Tuybens (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de vice-eersteminister, het vluchtelingenkamp Ashraf op Iraaks grondgebied is bevolkt door zowat 3 400 Iraniërs. De Iraakse regering heeft sinds begin 2009 het kamp Ashraf omsingeld, waardoor familieleden en advocaten de toegang wordt verboden en levensmiddelen, brandstof, medische zorg en andere voorzieningen worden verhinderd of vertraagd.

De vluchtelingen in het kamp werden reeds meermaals het slachtoffer van gewelddadige aanvallen. Verschillende familieleden zijn na hun bezoek aan Ashraf bij terugkeer naar Iran opgepakt en in sommige gevallen ter dood veroordeeld.

Bij een gewelddadige aanval in juli 2009 van het kamp door Iraakse strijdkrachten kwamen elf dissidenten om het leven en raakten er vijfhonderd gewond. Die aanval werd door de internationale gemeenschap veroordeeld. De aanvallen en repressies tegen de Ashraf-bewoners worden naar verluidt gerechtvaardigd omdat de naam van de PMOI, dus de Iraanse volksmojahedin, op de zwarte terreurlijst van de Verenigde Staten staat. Het Amerikaanse hof van beroep in Washington heeft echter in juli 2010 het ministerie van Buitenlandse Zaken gevraagd om de terreurlijst te herzien.

Het Europees Parlement heeft op 25 oktober van vorig jaar via een schriftelijke verklaring haar steun betuigd aan de inwoners van het Ashraf-kamp. Een soortgelijke verklaring werd in december 2010 door de meerderheid van Belgische senatoren ondertekend. In totaal hebben 4 000 parlementsleden aan beide zijden van de Atlantische Oceaan zich uitgesproken ter ondersteuning van de Ashraf-bewoners en de noodzaak van veiligheidsvoorzieningen en garantie voor hun bescherming door VN- en Amerikaanse troepen.

De secretaris-generaal van de VN, zijn speciale vertegenwoordiger in Irak, de missie ter assistentie van de VN in Irak en de hoge commissaris van de VN-Mensenrechtenraad worden opgeroepen om de status van de inwoners van Ashraf als beschermde personen volgens de vierde conventie van Genève te erkennen, elke vorm van gedwongen verplaatsing in Irak van en geweld tegen de bewoners te verbieden, een team van plaatselijke toezichthouders te benoemen en de nodige stappen te zetten om de barricades en de ongegronde arrestatiebevelen op te heffen.

Mijnheer de minister, mijn vraag luidt in hoeverre de Belgische regering volgens u voldoende stappen heeft gezet om, al dan niet in EU-verband, de VN aan te moedigen de voornoemde verzoeken in acht te nemen en in uitvoering te brengen? Of zijn er plannen in die zin voor de nabije toekomst?

Gelet op uw antwoord op de vorige vraag, zal de rapporteur van de VN-Mensenrechtenraad inzake Iran, die gisteren is aangesteld, zich ook met die problematiek inhouden? Het gaat immers om een groep van 3 400 Iraniërs die zich in het vluchtelingenkamp van Irak bevinden.

05.02 Minister Steven Vanackere: Mijnheer de voorzitter, ik zal om te beginnen een poging doen om te antwoorden op de laatste vraag die u eraan toevoegt. Ik doe dat onder voorbehoud van latere correctie.

Ik heb altijd begrepen dat het aanduiden van een rapporteur rond de situatie inzake mensenrechten in Iran wel degelijk niet zozeer het geheel van de Iraanse mensen, desgevallend in andere landen betreft, maar wel degelijk betrekking heeft op Iran als land. Ik durf dus veronderstellen dat u eerder een negatief antwoord op

uw laatste bijkomende vraag zult hebben.

Ik ga nu in op uw vragen. Het is niet de eerste keer dat ik over deze situatie ondervraagd word. Ik heb ook een paar schriftelijke vragen in dat verband gekregen. Ik bouw dus voort op wat ik het Parlement hierover al eerder heb gezegd.

Ik betreur de situatie in kamp Ashraf en pleit voor het opstarten van een vreedzame dialoog om een oplossing te vinden. De Belgische ambassade in Amman die bevoegd is voor Irak heeft verscheidene malen onze humanitaire bekommernissen gedeeld met de EU-partners in Irak. Mijn diensten blijven de zaak opvolgen via contacten met de VN, onder andere met het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen in Genève en met de VN-missie in Irak UNAMI die de situatie van nabij volgt. Zoals elk land moet Irak de soevereiniteit over het geheel van zijn territorium kunnen uitoefenen, met inbegrip van kamp Ashraf. Net zoals de rest van de internationale gemeenschap verwacht België dat een oplossing voor de situatie van kamp Ashraf zal gevonden worden die conform het internationale recht en de fundamentele rechten van de mens is.

Wat de Iraakse autoriteiten van plan zijn met kamp Ashraf blijft momenteel onduidelijk maar de continue opvolging door de Belgische diplomatieke posten heeft er wel voor gezorgd dat onder andere via UNAMI bevestigd wordt dat Irak zich zal houden aan het zogenaamde internationale principe van *non-refoulement* en dus de bewoners van kamp Ashraf niet tegen hun wil naar Iran zal terugsturen.

05.03 Bruno Tuybens (sp.a): Mijnheer de minister, ik ben in elk geval blij te horen dat Irak zich zal houden aan het principe van *non-refoulement* in deze situatie. Ik dank u ook voor uw antwoord met betrekking tot de inspanningen die de Belgische diplomatieke posten ter plaatse leveren.

05.04 Minister Steven Vanackere: Mijnheer de voorzitter, een elektronische verificatie heeft intussen de bevestiging opgeleverd dat het zeer expliciet niet de bedoeling is dat de VN-rapporteur zich zou bezighouden met deze aangelegenheid.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

06 Samengevoegde vragen van

- de heer Bruno Tuybens aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over "het jaarverslag van Human Rights Watch" (nr. 3468)
- de heer Tanguy Veys aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over "het jaarverslag van Human Rights Watch" (nr. 3638)

06 Questions jointes de

- M. Bruno Tuybens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et des Réformes institutionnelles sur "le rapport annuel de 'Human Rights Watch'" (n° 3468)
- M. Tanguy Veys au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et des Réformes institutionnelles sur "le rapport annuel de 'Human Rights Watch'" (n° 3638)

06.01 Bruno Tuybens (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dit is een vraag *out of the box*, die te maken heeft met eerdere uitspraken van u in tal van dossiers.

Ik las in de inleiding van het jaarrapport van Human Rights Watch van Kenneth Roth, een heel interessant man, dat de Westerse landen die de mensenrechten hoog in het vaandel dragen een gebrek aan daadkracht tonen ten aanzien van landen die op grote schaal mensenrechten schenden. Ik denk dat u dit al meermaals uit mijn mond hebt gehoord.

Daarentegen zijn sommige overheden zoals China en Sri Lanka niet bang om drukmiddelen te gebruiken om kritiek op schendingen van de mensenrechten de kop in te drukken.

Ik citeer de heer Roth: "Veel Westerse landen, waaronder België, de Europese Unie en de VN, opteren bij hun contacten met regimes die mensenrechten niet respecteren steeds vaker voor een zachtere aanpak. Zelden worden doelstellingen of referentiepunten aangeduid, nochtans noodzakelijk indien men resultaten wil boeken. Indien ze al bestaan, worden ze vaak genegeerd. Deze zachte methodiek is aangewezen wanneer er wel een wil is in hoofde van het regime, maar de *resources of knowhow* niet voorhanden zijn. Indien er echter een gebrek aan wil is, dan is publieke en politieke druk nodig."

Verder schrijft de heer Roth dat het niet gebruiken van druk de dialoog en de samenwerking minder effectief maakt, vermits de overheid weet dat er niets te vrezen valt. Regimes die mensenrechten schenden, weten dat deze schendingen productief zijn. Door druk en/of sancties zullen de kosten verhogen bij het schenden van mensenrechten. De kosten kunnen hierbij de baten overtreffen.

Ik wil toch even vermelden dat deze vraag op 12 februari werd ingediend. Ondertussen is al een en ander gebeurd in noordelijk Afrika.

Het recente aftreden van Mubarak heeft overigens andermaal aangetoond dat publieke en internationale druk voor belangrijke doorbraken kan zorgen wanneer een zachte aanpak faalt.

Ik ben van mening dat onder meer mensenrechtenclausules in bilaterale handelsovereenkomsten doeltreffende drukkingmiddelen kunnen zijn.

Mijnheer de minister, wat is uw appreciatie over deze bijdrage van Kenneth Roth in het jaarrapport van HRW? Deelt u de mening van de auteur dat België en de Europese Unie steeds vaker kiezen voor een zachte onderhandelingsaanpak? Kunt u deze keuze motiveren?

Bent u bereid om in de toekomst, indien de zachte aanpak niet blijkt te werken, meer politieke druk uit te oefenen tegenover staten of regimes die op grote schaal de mensenrechten schenden?

Overweegt u anders om te springen met de mensenrechtenclausules in de handelsakkoorden zodat ze meer effect zouden kunnen ressorteren?

06.02 Tanguy Veys (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag betreft ook het jaarverslag van Human Rights Watch, maar ik pleit ervoor dat u een beetje objectiviteit aan de hand legt en zich niet enkel op een bron mag baseren, met name dit HRW-verslag.

De oorspronkelijke bedoeling van Human Rights Watch, ooit begonnen als Helsinki Watch, was schendingen van de mensenrechten achter het IJzeren Gordijn aan het licht te brengen. Vandaag is die focus terecht verlegd, maar ik stel vast dat sommige conflictzones veel meer aandacht krijgen dan andere.

Zo publiceerde Human Rights Watch vijf ophefmakende rapporten over Israël en de Palestijnse gebieden sinds de oorlog van januari 2009, terwijl er op twintig jaar tijd slechts vier rapporten verschenen over het conflict in het Indiase Kasjmir. Die oorlog eiste nochtans al minstens 80 000 levens en folteringen en buitengerechtigde moorden zijn er schering en inslag.

Noan Polak is een New-Yorkse schrijver die kritiek uit aan het adres van HRW. Hij stelde dat de organisatie wel van zich laat horen wanneer Palestijnen slecht behandeld worden door Israël, maar dat ze veel minder geïnteresseerd is wanneer de daders collega-Arabieren zijn.

Ik geef twee voorbeelden. In 2007 bombardeerde het Libanese leger het vluchtelingenkamp van Nahr-al-Bared vlakbij Tripoli. In die stad zwaaiden de extremisten van Fatah al-Islam toen de plak. Bij dat bombardement kwamen meer dan 100 burgers om het leven en moesten 30 000 anderen op de vlucht slaan. HRW bracht een persmededeling uit, maar een rapport kwam er nooit.

Dat onevenwicht lag aan de basis van een publieke uitbrander die HRW kreeg van de stichter van de organisatie, nu voorzitter-emeritus, de befaamde publicist Robert Bernstein. Hij verweet HRW in *The New York Times* dat de organisatie haar middelen en energie veel meer in open en democratische landen investeert dan in de gesloten maatschappijen. Ik citeer hem: "Het spreekt voor zich dat dat werk vooral in het Midden-Oosten moet gebeuren. In de regio zijn er tal van autoritaire regimes die het niet nauw nemen met de mensenrechten en toch schreef HRW de voorbije jaren veel meer veroordelingen over Israël dan over eender welk land in de regio."

Hij haalde aan dat Israël een bevolking van 7,4 miljoen inwoners telt, dat er minstens 80 mensenrechtenorganisaties actief zijn, dat de media krachtig en vrij zijn, dat de regering democratisch verkozen werd, dat Justitie geregeld ingaat tegen de regering en dat er per capita wellicht meer journalisten zijn dan in eender welk ander land. Ik citeer hem nog even verder: "Ondertussen regeren de Arabische en Iraanse regimes over ongeveer 350 miljoen mensen. De meeste regimes gedragen zich brutaal, gesloten en

autocratisch.”

Nog steeds volgens Bernstein moet HRW terugkeren naar haar basisopdracht en naar de nederigheid van haar beginperiode, “zoniet wordt de geloofwaardigheid van de organisatie onherroepelijk ondermijnd en zal haar belangrijke rol in de wereld grotendeels uitgespeeld zijn”.

Nog een tweede kort voorbeeld. In juli 2009 publiceerde *The Wall Street Journal* een andere zware beschuldiging aan het adres van HRW. Een delegatie van het HRW-team was onder leiding van de andere vice-voorzitter Sarah Leah Whitson in Saoedi-Arabië fondsen gaan werven als steun voor “de strijd tegen de pro-Israëlobby”.

Toen dit werd voorgelegd aan de voorzitter van de HRW-afdeling in het Midden-Oosten, Kenneth Roth, werd dit niet ontkend. Collega Tuybens verwees hier ook naar.

Een van de Saoediërs die het HRW-team toen ontmoette, was lid van de Shura Raad, het orgaan dat toezicht uitoefent op de strikte wahabitische interpretatie van de islamitische wet en dat heel erg discriminerend is voor vrouwen, geen vrijheid van godsdienst erkent en ervoor verantwoordelijk is dat waarschijnlijk meer mensenrechten worden geschonden dan gerespecteerd.

Mijnheer de minister, ik verneem graag of u bij uw appreciatie van het jaarverslag van Human Rights Watch rekening zult houden met deze vaststellingen? Zo ja, in welke zin? Zo nee, waarom niet?

Bent u van oordeel dat het jaarverslag van Human Rights Watch een objectief document is dat mee een basis kan vormen om een beleidsstandpunt in te nemen en te kiezen voor een zachte of een harde aanpak? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

06.03 Minister **Steven Vanackere**: Mijnheer de voorzitter, ik wil eerst en vooral onderstrepen dat het de taak is van de civiele maatschappij om met alle lobby- en drukkingvaardigheden zoveel mogelijk invloed aan te wenden om staten en internationale organisaties ertoe aan te zetten zich zo robuust mogelijk op te stellen inzake de buitenlandse politiek met het oog op het beschermen en het bevorderen van de mensenrechten.

Ik respecteer de mening van de civiele maatschappij. De rol van deze organisaties is volgens mij cruciaal. Ik weet dat er binnen onze eigen binnenlandse politiek een ogenblik is gekomen waarop het primaat van de politiek bijzonder populair werd en een deel van de civiele maatschappij erop aandrong dat de politiek alle verantwoordelijkheid moest opnemen. Ik hoor bij die politici die vinden dat ook met het middenveld rekening moet worden gehouden.

Ik vind dat de analyses van het middenveld en van de civiele maatschappij onontbeerlijk zijn om met volle kennis van zaken een buitenlands beleid uit te stippelen. Ik maak er ook een erezaak van hen te ontvangen, naar hen te luisteren en men hen in dialoog te treden, en op die manier een zo precies en correct mogelijk zicht te krijgen op elke situatie die zich aandient. Daarbij moet men wel rekening houden met het feit dat de ultieme verantwoordelijkheid een andere aangelegenheid is, die inderdaad de politiek toekomt.

Het is duidelijk, mijnheer Veys, dat België zich voor zijn buitenlands beleid baseert op een veelheid van bronnen, waaronder de rapporten van verschillende mensenrechtenorganisaties. Het komt mij niet toe een inschatting te maken van de werkwijze van deze organisaties, maar ik verzeker u dat wij ons niet op eenzijdige interpretaties baseren maar op een veelheid van bronnen.

Dit gezegd zijnde, het is de rol van de staten en ook van de Europese Unie, om uit te maken wat er concreet kan worden verwezenlijkt met een derde land, en wat de meest adequate wegen en middelen zijn om dat land ervan te overtuigen de mensenrechten te respecteren en vooruitgang te boeken op dat vlak.

Vooruitgang op het vlak van mensenrechten – zoals ik al eerder heb aangestipt, onder meer in mijn toespraak van 28 februari op de Mensenrechtenraad – neemt tijd in beslag. Soms duurt het jaren, soms zelfs decennia.

Mijnheer Tuybens, ook al omdat u zelf verwijst naar recente evenementen in de Arabische wereld, vermeld ik dat vooruitgang op het vlak van mensenrechten evenzeer het resultaat is van een interne evolutie binnen die samenlevingen als van inspanningen van de internationale gemeenschap.

Ik wil toch even iets zeggen over het tegenvoorbeeld dat ik steeds voor ogen hield. Ik vind echt dat bij de val van het apartheidsregime in Zuid-Afrika een verschil is gemaakt door de internationale gemeenschap en ik meende oprecht dat een volgehouden positie van de internationale gemeenschap daar het verschil heeft gemaakt. Maar toen ik die analyse deelde met Zuid-Afrikaanse partners leidde dat voor mij bijna tot een uitbrander. "Vergeet het", zegden zij; "dat was niet jullie revolutie, maar onze revolutie", voegden zij eraan toe.

Ik heb ook respect voor degenen die zeggen dat echte vooruitgang in een land eerst en vooral bereikt wordt doordat men in het land zelf kan rekenen op energie en engagement vanwege de betrokken mensen.

U had het over de Arabische evolutie. U verwees ook naar Mubarak. Welnu, als hij iets aantoonde, dan is het wel degelijk dat regimes op een bepaald ogenblik veeleer kreunen onder een gebrek aan legitimiteit vanuit hun eigen bevolking dan wel dat wij zomaar mogen beweren dat wij dat met internationale druk hebben bekomen. De waarheid zal in het midden liggen, maar ik wens dat toch aan te geven, teneinde het debat voldoende te voeden met andere inzichten.

Het is natuurlijk de rol van staten om druk uit te oefenen en maatregelen te nemen ten voordele van mensenrechten, zonder dat ik daarbij noodzakelijkerwijze denk dat alleen maar grote publieke verklaringen het verschil gaan maken. Discrete acties is een techniek die evenzeer tastbare resultaten oplevert en die soms effectiever is dan dreigementen en sancties. Ook dreigementen en sancties maken echter deel uit van het arsenaal van de Europese Unie die niet aarzelt om zich daarop te beroepen ingeval van zware mensenrechtenschendingen. Het voorbeeld van Iran hebben wij daarnet nog aangehaald.

De acties van de Unie en haar lidstaten beperken zich niet tot woorden. Een dialoog met een derde land over mensenrechten vindt nooit geïsoleerd plaats, maar wordt steeds vergezeld van andere acties ten voordele van mensenrechten en hun verdedigers.

Samengevat, de aanpak van de Europese Unie en van België zijn zacht noch hard te noemen. Het gaat er niet om een keuze te maken tussen dialoog en samenwerking, aan de ene kant, en het aanwenden van politieke druk, aan de andere kant. Het gaat erom een politiek te volgen die al deze instrumenten combineert, alle beschikbare middelen aanwendt, strategieën ontwikkelt en concrete resultaten aflevert, zelfs al lijkt dat soms veel tijd te vergen.

Met andere woorden, het gaat over een termijnvisie waarbij men naar de bevolking moet luisteren en waarbij men rekening moet houden met de evolutie en de specifieke omstandigheden die gelden voor elk land. Het gaat er daarbij in elk geval om de universaliteit van de mensenrechten te beschermen.

U weet dat België gedurende het Europees voorzitterschap, samen met de diensten van de hoge vertegenwoordigster Catherine Ashton, geijverd heeft voor een algemene herziening van het Europees mensenrechtenbeleid. Het is mogelijk dat wij volgende week in onze gedachtewisseling daarop nog gaan terugkomen. Die herziening, die in nauwe samenwerking met de Commissie Mensenrechten van het Europees Parlement en de organisaties van de civiele maatschappij werd uitgevoerd, beoogt die politiek efficiënter, gericht, coherenter en duidelijker aanwezig te maken in alle domeinen van de buitenlandse politiek van de Unie.

Een antwoord op uw laatste vraag. U weet dat het handelsbeleid een van de belangrijkste gemeenschappelijke domeinen van de Europese Unie is waarbij de Europese Commissie over een exclusieve bevoegdheid beschikt voor de uitvoering ervan. De meest recente vrijhandelsakkoorden bevatten belangrijke hoofdstukken over mensenrechten, arbeidsrechten, duurzame ontwikkeling en goed bestuur. Bovendien moet het buitenlandse handelsbeleid van de Europese Unie worden geleid door de principes en de doelen van het buitenlands beleid van de Unie, zoals het respect voor de rechtsstaat, de mensenrechten en de duurzame ontwikkeling. Onder het Belgische voorzitterschap hebben wij dat principe door de Raad nog eens uitdrukkelijk laten herhalen in het kader van de ontwikkeling van een nieuwe Europese politiek op het vlak van internationale investeringen.

06.04 Bruno Tuybens (sp.a): Ik deel absoluut uw mening dat interne aspecten een belangrijkere rol kunnen spelen dan externe druk. Ik heb naar Libië verwezen. Het gebrek aan legitimiteit van een overheid bij de eigen bevolking kan soms belangrijker zijn dan een gebrek aan internationale legitimiteit.

Deze ochtend was ik op de startzitting van PEN International in de KVS. De Chinese *key note speaker* gaf

aan dat 450 miljoen Chinezen op dit ogenblik gebruikers zijn van sociale media, internet, Facebook en andere. Het is ontzettend belangrijk voor de mensen in het land die een hopelijk uitsluitend geweldloze strijd tegen het eigen regime wensen te voeren, dat zij worden gemotiveerd door krachtdadige duidelijke stellingnames van de internationale gemeenschap over dat land. De media kunnen via internet een bijzonder groot verschil maken.

Laat de ministers van Buitenlandse Zaken en laat diverse internationale instellingen ervoor zorgen dat zij heel duidelijk zijn in hun appreciatie van een gewelddadig regime, zodanig dat deze boodschap ook wordt gehoord via de sociale media door die opposanten die een gewelddadig, mensenrechtenonvriendelijk, niet-democratische overheid of autoriteit zouden willen bekampen.

Ten tweede, u zegt dat het soms lang duurt. Dat is juist. Sommige elementen van wijziging op het vlak van de mensenrechten duren enorm lang. Ik kan alleen maar vaststellen dat de internationale gemeenschap altijd heel snel kan overeenkomen als het gaat over het inzetten van militaire middelen en dergelijke meer als dit nodig is. Welnu, éénzelfde vorm van daadkracht zou ook wel eens geapprecieerd worden indien het gaat over mensenrechtenschendingen, die op minder grote schaal, maar toch even duidelijk en daadkrachtig, door de internationale gemeenschap zouden kunnen worden veroordeeld.

Ik blijf op dat vlak een beetje op mijn honger zitten. Ik ben het ermee eens dat wij af en toe diplomatisch moeten zijn, maar ik ben het eigenlijk eens met Kenneth Roth wanneer hij zegt dat wij soms een beetje te weinig daadkrachtig zijn vanuit de Europese Unie.

06.05 Tanguy Veys (VB): Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord en de duiding bij zijn houding tegenover de informatie.

Ik deel in elk geval zijn bezorgdheid omtrent de mensenrechten. Ik heb hier zeker geen pleidooi willen houden om geen rekening te houden met de civiele maatschappij of het middenveld. Zij hebben zeker een rol te spelen. Ik heb hier alleen een pleidooi gehouden voor het duiden waar die civiele maatschappij of dat middenveld voor staat en te waarschuwen voor een eenzijdige interpretatie. Ik hoop alvast dat die nood aan objectiviteit ook terug te vinden zal zijn wanneer beleidskeuzes moeten worden gemaakt.

In reactie op de heer Tuybens, wil ik zeggen dat ik zijn enthousiasme en analyse op het vlak van de sociale media niet deel, toch zeker niet als het over Libië gaat. Misschien vinden wij mekaar wel in onze bezorgdheid om de mensenrechten. Als het over een krachtdadig optreden gaat, meen ik dat er vaak nog veel tijd en overleg voorafgaat aan een militair ingrijpen.

06.06 Bruno Tuybens (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik voel altijd een wrange nasmaak in mijn mond, wanneer ik van het Vlaams Belang iets over mensenrechten moet horen. Dat wou ik even laten weten.

De **voorzitter**: Dat is goed, maar het debat is tussen u en de minister vandaag.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

07 Samengevoegde vragen van

- mevrouw Alexandra Colen aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over "de situatie in Bahrein" (nr. 3552)

- de heer Peter Luykx aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over "de blijvende onrust in Bahrein" (nr. 3571)

07 Questions jointes de

- Mme Alexandra Colen au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et des Réformes institutionnelles sur "la situation à Bahreïn" (n° 3552)

- M. Peter Luykx au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et des Réformes institutionnelles sur "les troubles persistants à Bahreïn" (n° 3571)

07.01 Alexandra Colen (VB): Mijnheer de minister, ik zal niet uitweiden over de situatie in Bahrein. Het is een van de landen die nu volop in de maalstroom van de geschiedenis worden meegezogen. Daar worden ook protesten met geweld onderdrukt. Recentelijk gebeurde dat opnieuw. Die situatie zal waarschijnlijk nog even voortduren. De monarchie kreeg de hulp van buitenlandse troepen uit bevriende soennitische landen,

naar aanleiding van de opstand van zijn sjiiitische burgers, onder andere van Saoedi-Arabië, waarmee het een verdrag heeft gesloten.

Het is alvast opvallend dat Saoedi-Arabië zich binnen het kader van de VN bijvoorbeeld niet bemoeit met Libië.

Hoe evolueert de situatie in Bahrein? Hoeveel Belgen verblijven er in Bahrein? Is er dreigend gevaar voor onze landgenoten daar? Welke maatregelen worden overwogen om landgenoten te evacueren indien de toestand uit de hand loopt?

07.02 Minister **Steven Vanackere**: Mevrouw Colen, de situatie in Bahrein blijft natuurlijk bijzonder volatiel. Mijn diensten in Brussel en in de regio blijven de situatie op de voet volgen, ook uiteraard wegens de aanwezige Belgen.

De Belgische gemeenschap in Bahrein bestaat uit net geen 200 personen. Een aantal van hen is al naar België of naar landen in de buurt vertrokken. Het departement Buitenlandse Zaken raadt alle reizen naar Bahrein af. De Belgen die nog in het land verblijven, wordt gevraagd te overwegen om het land te verlaten, uiteraard via commerciële vluchten. De situatie wordt dagelijks geëvalueerd en er is met andere woorden op dit ogenblik nog geen sprake van de evacuatie van de nog aanwezige Belgen. Dat is vandaag niet aan de orde.

We hebben op 21 maart samen met de andere EU-collega's conclusies aangenomen met de boodschap namens de EU 27 dat de autoriteiten geen geweld zouden gebruiken en dat alle partijen spoedig een concrete nationale dialoog aangaan, waartoe ook mevrouw Ashton reeds heeft opgeroepen. Dat is uiteraard de enige manier om een duurzame oplossing te bieden.

Ik heb mij in een persoonlijke verklaring aangesloten bij die boodschap en mijn bezorgdheid geuit over het gebruikte geweld. Ik kan u verzekeren, mevrouw Colen, dat we de situatie op de voet blijven volgen en niet zullen aarzelen om er de gepaste conclusies uit te trekken, in het bijzonder met betrekking tot de Belgen in Bahrein.

07.03 **Alexandra Colen** (VB): Dank u voor uw antwoord.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

08 **Vraag van mevrouw Alexandra Colen aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over "de situatie in Jemen" (nr. 3553)**

08 **Question de Mme Alexandra Colen au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et des Réformes institutionnelles sur "la situation au Yémen" (n° 3553)**

08.01 **Alexandra Colen** (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de vraag is een gelijkaardige vraag als de vorige vraag. Er zijn nog dergelijke situaties, maar het gaat ook weer over een situatie, waarbij wij merken dat een poging vanuit de bevolking om het voorbeeld van andere landen te volgen, met geweld wordt onderdrukt.

In Jemen werden ook buitenlandse journalisten het land uitgezet. Tijdens de voorbije weken zijn al meer dan dertig mensen omgekomen. Hun aantal is denkkelijk al gestegen sinds ik mijn vraag heb opgesteld. Enkele tientallen mensen zijn dus al omgekomen.

Opnieuw is mijn vraag de volgende.

Hoe evalueert de regering de situatie in Jemen thans? Wat is de situatie van de Belgen die in Jemen verblijven? Hoeveel Belgen zijn er in Jemen? Is er dreigend gevaar voor hen? Welke maatregelen worden op dit moment getroffen en welke maatregelen worden eventueel overwogen, om de betrokkenen te evacueren, indien de toestand uit de hand zou lopen?

08.02 Minister **Steven Vanackere**: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Colen, het is inderdaad juist dat de repressie van de protesten op vrijdag 18 maart het leven heeft gekost aan niet minder dan 52 personen. President Saleh wordt politiek steeds meer geïsoleerd, nadat een aantal hooggeplaatste militairen en hoge

ambtenaren zijn overgelopen naar de zijde van de betogers.

Ik herinner aan de verklaring op 21 maart, op Europees niveau. De Raad Buitenlandse Zaken heeft toen het gebruik van geweld tegen de betogers uitdrukkelijk veroordeeld en opgeroepen tot een onmiddellijke en substantiële dialoog met de oppositie.

Volgens onze informatie verblijven er momenteel nog 12 Belgen in Jemen. Wegens de zeer ernstige veiligheidssituatie werd alle landgenoten sinds 12 maart aangeraden om Jemen te verlaten. Ik kan u wel zeggen dat weinig landgenoten gevolg hebben gegeven aan het advies om het land te verlaten. Uit de dagelijkse contacten die wij hebben met onze ereconsul in Sanaa blijkt dat de veiligheidssituatie er voor onze landgenoten status-quo blijft en dat er voorlopig geen problemen zijn met onze landgenoten waarmee onze ereconsul in verbinding staat.

In geval van escalatie en indien de nood zich voordoet voor activering van een crisisdossier zijn er concrete afspraken gemaakt met de Nederlandse ambassade te Sanaa.

08.03 Alexandra Colen (VB): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Voor elk van die landen is het goed dat men, net zoals voor Tunesië en Egypte, oproept tot het intomen van de impulsen om bevolkingsprotesten met geweld te onderdrukken. Het is een oproep tot een brede dialoog, over alle partijen heen. Ik denk dat wij vanuit Europa niet veel anders kunnen doen. In elk van die landen zal de situatie op een heel eigen manier evolueren, omdat de omstandigheden, de geschiedenis en de verhoudingen in elk land anders zijn. Wij blijven het echter allemaal met interesse en een zekere bezorgdheid volgen.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

09 Vraag van de heer Tanguy Veys aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over "de nieuwe wet van de Knesset die financiële transparantie oplegt aan ngo's die financieel gesteund worden door het buitenland" (nr. 3637)

09 Question de M. Tanguy Veys au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et des Réformes institutionnelles sur "la nouvelle loi de la Knesset qui impose la transparence financière aux ONG bénéficiant d'un soutien financier de l'étranger" (n° 3637)

09.01 Tanguy Veys (VB): Mijnheer de minister, collega Brems heeft de problematiek reeds bij een vorige gelegenheid aan bod gebracht in onze commissie. Ik wens u echter toch nog even op een aantal feiten te wijzen.

Een nieuwe wet van de Knesset in Israël doet het nodige stof opwaaien. Niet-gouvernementele organisaties die financieel door buitenlandse regeringen gesteund worden, moeten melding maken van die steun. Die wet is zeker niet antidemocratisch, wat nochtans beweerd wordt door de tegenstanders. Niet toevallig zijn die critici in hoofdzaak de mensen die die buitenlandse gulheid genieten.

De wet kreeg heel veel steun in de Knesset, onder meer van parlementsleden van Labour en Kadima. De nieuwe regelgeving moet een gapende leemte in de Israëlische democratie opvullen. De voorbije jaren schonken Europese regeringen immers jaarlijks ongeveer 100 miljoen euro belastinggeld aan kleine Israëlische, Palestijnse en Europese groeperingen. Die organisaties sponsoren pseudoacademische conferenties, adverteren in de krant en organiseren publieke bijeenkomsten waar luidop beschuldigingen over Israëlische malversaties verkondigd worden. De publieke opinie heeft volgens de verdedigers van de wet het recht te weten dat die activiteiten financieel gesteund worden door een buitenlandse regering. Die transparantie is volgens hen een noodzakelijke voorwaarde om een geïnformeerd debat te voeren, een essentieel element van het democratisch bestel. Elke regering heeft immers belangen en gebruikt haar macht om die doelstellingen te bereiken.

Als afgevaardigden van Zweden, Zwitserland, Denemarken, Noorwegen en een dozijn andere landen bijvoorbeeld de macht aanwenden om tientallen Israëlische organisaties zoals Breaking The Silence of Yesh Din te financieren, dan vechten die organisaties ook voor de belangen van hun sponsors. Ook het Public Committee Against Torture in Israel krijgt buitenlandse financiële steun. De leden van die organisatie reizen de wereld rond en vertellen overal dat Israël een land van oorlogscriminelen is. Een aantal van de medewerkers van die ngo's zijn bovendien eenvoudigweg gebuisde politici. Ze behaalden geen zetel in de Knesset en dus gebruiken ze nu buitenlandse fondsen om toch nog macht uit te oefenen, macht die ze niet

via de stembusslag konden bereiken.

In de meeste Europese landen worden de details van die financieringen zelfs strikter geheimgehouden dan de militaire plannen. Er vinden geen parlementaire hoorzittingen plaats om de legitimiteit, de wijsheid en de gevolgen van die financiering te bediscussiëren. De besluitvorming is absoluut niet transparant, waardoor de kans bestaat dat die regelgeving in strijd is met het strafrecht van de landen in kwestie. Dat werd onlangs nog duidelijk in Canada, dat ook financiële steun levert aan ngo's.

Met de goedkeuring van de wetgeving over buitenlandse regeringssteun staat de deur nu open om ook meer transparantie te krijgen over private sponsoring uit het buitenland.

Naar aanleiding van een vraag van collega Brems in de commissievergadering van 26 januari had staatssecretaris Chastel gezegd dat die parlementaire onderzoekscommissie haar werkzaamheden nog niet heeft beëindigd, dus dat er nog niet gespeculeerd kon worden over de conclusies.

Mijnheer de minister, graag had ik u de argumenten die ik vandaag gebracht heb, toch willen meegeven, met de vraag of u daarmee rekening wenst te houden op het moment dat die conclusies daar bekend zullen raken.

Hebt u oor voor de door mij aangehaalde argumenten? Zo ja, voor dewelke? Zo neen, waarom niet?

09.02 Minister **Steven Vanackere**: Mijnheer de voorzitter, het wetgevende proces dat ten grondslag lag aan de betreffende wetgeving, werd zowel door de EU als door België nauwlettend opgevolgd. De door u voorgelegde motivatie van de auteurs van de wet is ons dus goed bekend.

Vrijheid van verenigingsleven, onafhankelijkheid en transparantie met betrekking tot de financieringsbronnen van ngo's stonden voor België en haar EU-partners centraal. Elk van die beginselen was wat ons betreft een element van beoordeling. In die zin kan België enkel toejuichen dat de recent geamendeerde ngo-wetgeving striktere transparantievereisten oplegt.

De EU en België brachten wel het vroegere wetsvoorstel meermaals ter sprake in contacten met Israëlische gesprekspartners, omdat het initiële voorstel voorwaarden oplegde die de werking van de ngo's in gevaar zouden kunnen brengen, onder andere door het verlies van hun belastingvrijstelling. In het wetsvoorstel dat de Knesset uiteindelijk goedkeurde, werd rekening gehouden met die bekommernissen. De geamendeerde versie legt de bijkomende transparantievereisten evenwel enkel op voor publieke bronnen van financiering. Private financieringsstromen blijven voorlopig buiten schot, hetgeen een aantal ngo's trouwens betreurt.

09.03 **Tanguy Veys** (VB): Bedankt voor uw antwoord.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

10 **Vraag van de heer Tanguy Veys aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over "de opschorting van een geplande wet die voorziet in de teruggave en compensatie van tijdens de Holocaust in beslag genomen privé-eigendommen in Polen"** (nr. 3639)

10 **Question de M. Tanguy Veys au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et des Réformes institutionnelles sur "la suspension d'une loi en projet qui prévoit la restitution de propriétés privées saisies en Pologne pendant l'Holocauste ainsi qu'une compensation"** (n° 3639)

10.01 **Tanguy Veys** (VB): Mijnheer de voorzitter, dit is mijn laatste vraag en ze zal niet zo lang zijn.

De huidige Poolse regering heeft begin maart beslist om een geplande wet op te schorten. Deze wet voorziet in de teruggave en compensatie van vooral Joodse privé-eigendommen, die in beslag werden genomen tijdens de periode 1939/1989, en in het bijzonder tijdens de periode 1939/1945 van de Holocaust. Deze beslissing kwam er omwille van de slechte economische toestand in Polen die de financiering van die wet onmogelijk maakt.

Verschillende Poolse regeringen hebben in het verleden nochtans herhaaldelijk gepleit voor deze teruggave van eigendommen of de vergoeding ervan. De meeste andere EU-landen, waar sprake is van een soortgelijk probleem, hebben al veel langer voorzien in wetten die zorgen van restitutie of compensatie voor in beslag

genomen activa.

Dit is niet alleen een kwestie van rechtvaardigheid, maar het is ook van belang voor de Polen zelf. Op die manier komt immers een einde aan een juridische discussie over wie nu al dan niet eigenaar is van bepaalde eigendommen. Tegen deze opschorting werd al geprotesteerd door tal van Poolse en buitenlandse organisaties, maar ook door diverse buitenlandse mogendheden zoals de Verenigde Staten.

Heeft de minister maatregelen genomen om te protesteren bij de Poolse overheid tegen de opschorting van deze geplande wet? Zo ja, welke en met welk resultaat? Zo nee, waarom niet? Heeft de minister maatregelen genomen om op het niveau van de Europese Unie te protesteren tegen de opschorting van deze geplande wet? Zo ja, welke en met welk resultaat? Zo nee, waarom niet?

10.02 Minister **Steven Vanackere**: Mijnheer de voorzitter, de werkzaamheden van het Pools Parlement aangaande een nieuwe wet die in de schadevergoeding of de restitutie van in beslag genomen eigendommen zou voorzien, zijn opgeschort.

Voornoemde wetgeving zou op de periode 1939 tot 1989 betrekking hebben. Zij zou dus betrekking hebben op feiten die zowel van tijdens de Tweede Wereldoorlog als van tijdens het communistisch regime kunnen dateren.

Volgens onze informatie heeft geen enkele staat via formele, officieel-diplomatieke, weg bij de Poolse regering gereageerd tegen de beslissing tot schorsing van de bedoelde, parlementaire werkzaamheden. De meeste landen beschouwen een en ander als een interne Poolse aangelegenheid. Ook België heeft op dit ogenblik niet de intentie om in de bewuste zaak de Poolse regering te interpellieren.

10.03 **Tanguy Veys** (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord, maar ik wil er niettemin op wijzen dat de staatssecretaris voor holocaustzaken van de Verenigde Staten, Stuart Eisenstadt, wel degelijk tegen de opschorting van de wet in kwestie heeft geprotesteerd. Zijn protest was ook een officieel standpunt van de Verenigde Staten.

U maakt zich er ter zake dus toch iets te gemakkelijk vanaf, door geen stappen te ondernemen. Ik zou ervoor willen pleiten dat u minstens op het niveau van de Europese Unie erover waakt dat het bewuste dossier wel degelijk wordt aangekaart.

10.04 Minister **Steven Vanackere**: Mijnheer de voorzitter, ook de fractie van de heer Veys moet eens uitmaken wat naar haar oordeel een regering in lopende zaken wel en niet moet doen. Wanneer zij ervoor kiest kritiek uit te oefenen op de grenzen van lopende zaken, die naar de smaak van hun fractievoorzitter worden overschreden, moet zij indachtig zijn dat zij in voorkomend geval minder gemakkelijk adviezen kan geven aan een regering, om haar aan te sporen bepaalde acties te ondernemen.

De **voorzitter**: Dat is juist.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

La réunion publique de commission est levée à 16.12 heures.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 16.12 uur.